

زیست جنسی زنان در ازدواج موقت:

یک مطالعه پدیدارشناسی

۴۳

مقدمه: یکی از دلایل اقدام زنان به ازدواج موقت، تأمین نیاز جنسی است که می‌تواند به دلایلی چون کلیشه‌های جنسیتی، احقاق جنسی پایین و سکوت زنان در مواجهه با مشکلات ناشی از ازدواج موقت، تأثیرات مختلفی بر وضعیت جسمی و روانی این قشر از زنان داشته باشد. بنابراین پژوهش حاضر با هدف واکاوی زیست جنسی زنان با تجربه ازدواج موقت در شهر اصفهان انجام شده است.

روش: مطالعه حاضر، یک مطالعه کیفی از نوع پدیدارشناسی توصیفی است. شرکت‌کنندگان در پژوهش شامل ۱۲ زن با تجربه ازدواج موقت در شهر اصفهان بودند که طی نمونه‌گیری گلوله‌برفی تا حد اشباع داده‌ها، انتخاب شده‌اند. جمع‌آوری داده‌ها با استفاده از روش مصاحبه نیمه‌ساختاریافته، انجام شده و داده‌ها با روش تحلیل کلازی، مورد تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها: در فرایند واکاوی و کشف مفاهیم مصاحبه‌ها، فهرستی طولانی از کدهای باز متمرکز بر موضوع پژوهش به دست آمد. از کدهای باز به دست آمده ۲۳ مقوله و ۳ مضمون اصلی منتج گشت که شامل، آسیب‌دیدگی احساسی زن با ۶ مقوله، شیء‌انگاری جنسی زن با ۸ مقوله و رضایت روانی-جنسی زن با ۹ مقوله بودند.

بحث: با توجه به چگونگی احقاق جنسی زنان، مسئولیت‌پذیری جنسی متقابل، علاقه متقابل، کلیشه‌ها و طرحواره‌های جنسیتی، مهارت در مدیریت رابطه جنسی و توانایی گفتگوی صادقانه در رابطه با خواسته‌های جنسی، تجارب جنسی زنان در ازدواج موقت متفاوت است به گونه‌ای که تعدادی از زنان درگیر احساسات آسیب‌دیده و شیء‌انگاری جنسی شده‌اند و تعدادی دیگر رضایت روانی-جنسی را تجربه کرده‌اند. ضروریست برای افزایش مهارت زنان در مدیریت رابطه جنسی، حذف کلیشه‌های جنسیتی از مؤلفه‌های فرهنگی جامعه و اصلاح طرحواره‌های جنسیتی در میان زنان و مردان، در بستر آموزش و مشاوره تمهیداتی اندیشیده شود.

۱. فاطمه قاسمی

کارشناس ارشد مطالعات زنان، گروه مطالعات زنان، دانشکده الهیات و معارف اهل بیت (ع)، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران (نویسنده مسئول)
<ftqsmi@gmail.com>

۲. قدرت‌الله خسروشاهی

دکتر حقوق، گروه حقوق، دانشکده علوم اداری و اقتصاد، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

۳. مهناز نوروزی

دکتر مامایی و بهداشت باروری، گروه مامایی و بهداشت باروری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران.

۴. امیر قمرانی

دکتر روانشناس، گروه روان‌شناسی و آموزش کودکان با نیازهای خاص، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

واژه‌های کلیدی:

ازدواج موقت، شیء‌انگاری، رضایت جنسی، زیست جنسی، زنان

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۶/۲۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۶/۱۷

Women's Sexuality From Temporary Marriage: A Phenomenological Study

▶ **1- Fatemeh Ghasemi**
M.A. in Women's Studies,
Department of women Studies,
Faculty of Theology and
Education of Ahl al-Bayt,
University of Isfahan, Isfahan,
Iran. (Corresponding Author)
<ftqsmi@gmail.com>

▶ **2- Ghodrattollah
Khosroshahi**
Ph.D. in Law, Department
of Law, Faculty of
Administrative Sciences and
Economics, University of
Isfahan, Isfahan, Iran.

▶ **3- Mahnaz Noroozi**
Ph.D. in Obstetrics and
Reproductive Health,
Department of Midwifery and
Reproductive Health, Faculty
of Nursing and Midwifery,
Isfahan University of Medical
Sciences, Isfahan, Iran.

▶ **4- Amir Ghamarani**
Ph.D. in Psychology,
Department of Psychology
and Education of Children
with Special Needs, Faculty
of Education and Psychology,
University of Isfahan,
Isfahan, Iran.

KeyWords:

Temporary marriage, Objec-
tification, Sexual satisfac-
tion, Sexuality, Women.

Received: 2023/09/20

Accepted: 2024/09/07

Citation: Ghasemi F, Khosroshahi G, Noroozi M, Ghamarani A. (2024). Women's sexuality from temporary marriage: a phenomenological study. *refahj*. 24(95), : 2

URL: <http://refahj.uswr.ac.ir/article-1-4256-fa.html>

Introduction: One of the main motivations for women to enter temporary marriage is to satiate their sexual needs, which can have a variety of effects on the physical and mental health of this group of women for a variety of reasons, including low sexual assertiveness, gender stereotypes, and women's silence about issues arising from temporary marriage. Thus, the purpose of this study is to examine the sexual lives of women in Isfahan city who have experienced temporary marriages.

Method: This research is a qualitative, descriptive phenomenological study. Twelve women who had experienced temporary marriage in Isfahan were chosen for the study using a snowball sampling technique until data saturation was reached. Semi-structured interviews were used for data collection, and the Clayse analysis method was used for data analysis

Findings: In the process of analyzing and extracting the concepts from the interviews, a comprehensive list of open codes focused on the research topic was generated. From the resulting open codes, 23 categories and three primary themes emerged, which included: women's emotional harm with six categories, women's sexual objectification with eight categories, and women's psychological sexual satisfaction with nine categories.

Discussion: The sexual experiences of women in temporary marriages differ in that some are involved in hurt feelings and sexual objectification, in contrast others have experienced psychological sexual satisfaction. These differences can be attributed to women's sexual assertiveness, mutual sexual responsibility, mutual interest, gender stereotypes, and schemas, skill in managing sexual relations, and ability to have an honest conversation regarding sexual desires. It is vital to consider actions in the context of education and counseling in order to increase women's abilities in managing sexual relationships, eradicate gender stereotypes from cultural elements of society, and modify gender schemas in both men and women.

Extended Abstract

Introduction:

Temporary marriage is based on the sexual sphere, and the main purpose of this marriage is to meet the sexual needs of men and women. Fulfilling financial, emotional, and sexual desires is one motive that may drive women to engage in temporary marriages. Meanwhile, the women were aware of their sexual aspirations and yearnings, yet in most cases, suppressed and disregarded them due to apprehension over potential opinions and judgments (Vakili, 2018; Molaeinezhad et al., 2017). Sexual performance brings with it a certain level of health for women (Leite et al., 2009), and for most women, it is a happy and positive process (Jiang et al., 2015). Therefore, temporary marriage can effectively contribute to improving women's health and quality of life by satisfying women's sexual needs.

On the other hand, satisfying sexual needs in a temporary marriage can be problematic for women. According to recent studies, women in temporary marriages may face violence and sexual abuse in satisfying their sexual needs and face sexual and reproductive health consequences such as unwanted pregnancy, unsafe abortion, and a higher risk of contracting sexually transmitted diseases in an unprotected relationship (Falahi et al., 2017; Valizadeh et al., 1400). Sexually transmitted diseases (STDs) can be more easily transmitted from infected men to women compared to infected women to men (Sharma, 2015). Also, in many societies, some women have low self-esteem and have problems with their sexual rights, and by not expressing their sexual desires, they cannot maintain their independence in the marital relationship (Bakshizadeh, 2018). Women's lack of individual independence in sexual relationships can lead women to remain silent and passive toward unsafe sex, increasing the possibility of sexual, physical, and mental harm (Asadi, 2013). Also, in the current situation, considering the vulnerability of women by not reporting the problems of temporary marriage due to social stigma, considering the traditional conditions governing the society and the lack of legal obligation to notarize this type of marriage (Valizadeh et al., 1400), it is necessary to explore the sexual life of women who have experienced temporary marriage. The researcher, looking for a realistic understanding of women's sexual life, hopes that they can analyze the sexual, psychological, and social realities in this field as they are.

Method:

The present research was a descriptive phenomenological qualitative study. The participants in the research included 12 women with at least one temporary marriage experience in the city of Isfahan, who were selected through snowball sampling to the extent of data saturation. Data collection was done using a semi-structured in-depth interview method, including seven face to face interviews and five individual telephone interviews, and the data were analyzed using the Collaizzi analysis method. Four criteria were used to ensure the rigor and trustworthiness of obtained data: credibility, confirmability, dependability and transferability.

Finding:

In the present study, three main themes were obtained, including emotional damage, sexual objectification and psycho-sexual satisfaction. The theme of emotional damage includes the categories of not getting peace, self-hatred, regret and torment of conscience, feeling worthless, feeling alone, and the category of negative feelings from being treated as a sex slave. The second obtained theme was the sexual objectification of women, which includes the categories of men's sexual gaze on women, men's sexual coercion, men's inattention to women's protests, men's inattention to women's sexual-emotional needs, women's silence, suppression of women's sexual needs, women in sexually strained situations, sex during menstruation and the category of sexual experience were more than the woman's ability. Also, from the statements of the participants, the theme of psycho-sexual satisfaction of women from the categories, boldness in declaring the boundaries of sexual relations, attention and mutual sexual provision, men prioritizing women's orgasms, paying attention to women's sexual interests, sexual commitment and a woman's high skill in managing sex, sexual observance of women by men, the positive effect of love on women's sexual satisfaction, understanding of women's sexual pleasure, and women's satisfaction with meeting sexual needs were obtained.

Results:

According to the research results, when circumstances are not favorable, the environment is not safe, or when there is no flattery or mutual interest in a temporary marriage, women can experience stress, anxiety, dissatisfaction and even self-disgust with each other. However, women's difficult financial situations and their deep emotional reliance on men prevent them from ending the relationship. Despite their inclination otherwise, they find themselves trapped in a temporary marriage filled with regret and self-blame. Additionally, a man's lust-oriented desires in a temporary marriage leave women feeling worthless, hurt, and lonely during and after sex. In a temporary marriage, women have been judged and labeled as sex workers from the perspective of their sexual partners, society and family, which can lead to the identity of these women being formed based on the characteristics of these types of words and people will gradually accept the entered label and act accordingly. Another aspect to consider is that numerous men engaging in temporary relationships viewed women solely as sexual objects, in contrast women willingly embraced this perception due to their strong attraction towards men, and there were instances where women had no choice but to comply with men's sexual demands to maintain the relationship and satisfy their desires.

Additionally, engaging in sexual activity while a woman is menstruating and engaging in sexual activity that surpasses a woman's abilities are influenced by traditional views on gender roles; these views pressure women to partake in such activities due to reasons such as reliance on men, inability to say no, and the obligation to prioritize men's needs, remain quiet, and exhibit patience towards their partners' physical-mental states. Another notable point was that if the temporary marriage was long-term, it brought advantages such as the presence of mutual interest, the boldness of the woman and the appropriate emotional-sexual performance of the man and the woman in the temporary marriage, resulting in psychological and sexual satisfaction of women. In this regard, many women were able to communicate their boundaries when it came to sex clearly; this helped them have safe relationships and enjoy sexual pleasure while feeling protected. Men also paid attention to women's sexual-emotional interests before, during, and after sex and prioritized the woman's orgasm; this made women feel satisfied both

physically and emotionally because men respected their sexual desires. In general, women's sexual experiences in temporary marriages differ depending on women's sexual assertiveness, mutual sexual responsibility, mutual interest, gender stereotypes and schemas, sexual skills, and the ability to have an honest conversation about sexual desires in such a way that several women involved in this type of marriage got hurt feelings and sexual objectification, several others experienced psychological-sexual satisfaction, which can jeopardize their mental and physical health.

Ethical considerations

Authors' contributions

All authors contributed to the producing of the research.

Funding

The present study did not have any sponsor.

Conflict of interest

There is no conflict of interest among the authors.

Research ethics

In the paper, all rights related to research ethics have been kept by the authors.

مقدمه

ازدواج موقت اغلب در زبان عربی با عنوان «نکاح منقطع» یا «متعّه» در مذهب شیعه اسلام و در کشور ایران با عنوان «ازدواج کوتاه‌مدت» یا «صیغه محرمیت» نامبرده می‌شود که از گذشته تا به امروز یک پدیده رایج بوده است (بدران^۱ و همکاران، ۲۰۱۹).

نیاز جنسی و به تبع آن سلامت جنسی افراد، یکی از مهم‌ترین مقاصد ازدواج از جمله ازدواج موقت است (امیرخانی و همکاران، ۲۰۲۰). ازدواج موقت همیشه به قصد رابطه زناشویی انجام نمی‌گیرد بلکه گاهی اوقات میان دختر و پسر برای آشنایی قبل از ازدواج، میان زن و مرد نامحرمی که می‌خواهند تنها مسافرت بروند و لازم است در یک محل بسته تنها بمانند و یا برای زوجه‌ای که سه‌طلاقه شده است و باید برای عقد مجدد با همان مرد، با مرد دیگری ازدواج کند، استفاده می‌شود. اما در موارد دیگر ازدواج موقت اغلب با هدف تأمین نیاز جنسی صورت می‌گیرد که منظور این نوشتار از ازدواج موقت، ازدواج موقتی با هدف تأمین نیاز جنسی است.

زنان پس از طلاق با مشکلات و چالش‌هایی نظیر تغییر هویت زوج، زندگی در تنهایی، مشکلات اقتصادی، تربیت فرزندان، فشارهای روحی و روانی ناشی از نگرش منفی به جامعه نسبت به زن تنها روبه‌رو می‌شوند (یوسفی و همکاران، ۲۰۱۹) که ممکن است به‌منظور کسب حمایت‌های عاطفی و مالی لازم، به ازدواج موقت روی آورند (بخشی‌زاده، ۲۰۱۸). علاوه بر نیاز مالی و عاطفی، نیاز جنسی از دیگر نیازهای تأمین‌نشده زنان است و مطابق با نتایج مطالعات پیشین، انگیزه جنسی یکی از دلایل اقدام زنان به ازدواج موقت است (وکیلی، ۲۰۱۸). این در حالی است که زنان بی‌سرپرست، برانگیختگی، تمایلات و نیاز جنسی را تأیید کردند، اما در اغلب موارد به علت ترس از پیامدهای اجتماعی و فرهنگی، آن را سرکوب کرده و نادیده می‌گرفتند؛ به‌طوری‌که نیاز جنسی و ترس از اطلاع دیگران، آنها را در یک

1. Badran

وضعیت نیاز و ترس قرار داده بود (ملایی نژاد و همکاران، ۲۰۱۷).

زیست جنسی مشخص کننده خصوصیتی از رفتار جنسی است که حاصل تعامل بین عوامل اجتماعی و زیست‌شناختی هستند و شامل هویت جنسی، بلوغ جنسی، غریزه و نیاز جنسی، گرایش جنسی، فرهنگ جنسی، رابطه جنسی، سلامت جنسی و جامعه‌پذیری جنسی است. زیست جنسی یکی از ابعاد اساسی و در زمره نیازهای اولیه انسانی است و به لحاظ تأثیری که بر سایر ابعاد زندگی افراد می‌گذارد، چگونگی و نحوه گذران این امر در جامعه لازم است بررسی و درک شود (عابدزاده، ۲۰۲۱). آنچه در زیست جنسی اهمیت دارد وجود رابطه جنسی ایمن و سلامت است. سلامت جنسی مستلزم یک نگاه و رویکرد مثبت به مقوله جنسیت و روابط جنسی و در نظر گرفتن امکان داشتن تجارب جنسی ایمن و لذت‌بخش، آزاد از اجبار، تبعیض و خشونت است و به‌عنوان یکی از جنبه‌های مرکزی انسان در نظر گرفته می‌شود (ظهری، ۲۰۲۱)؛ این در حالی است که ازدواج موقت با تأمین نیاز جنسی زنان می‌تواند در ارتقای کیفیت سلامت و زندگی زنان مؤثر واقع شود. چنانچه نیاز جنسی تقریباً بر همه وجوه عاطفی، شناختی، هیجانی و رفتاری زندگی زنان اثرگذار و جهت‌بخش است (عابدزاده، ۲۰۲۱) و با تأثیر بر روابط فردی، خانوادگی و اجتماعی می‌تواند وضعیت زندگی آنها را بهبود بخشد (پناهی و همکاران، ۲۰۲۱).

با وجود اهمیت روابط جنسی صحیح و تأثیر آن بر ابعاد مختلف زندگی، اغلب زنان قبل از آنکه اطلاعات قابل توجهی در رابطه با عملکرد دستگاه تناسلی خود و طرف مقابل، عملکردهای روان‌شناختی و عاطفی جنسی و تمام مسائل مرتبط با رابطه جنسی و سلامت جنسی کسب کرده باشند، خود را مقابل موقعیتهای تجربی رابطه جنسی یافته‌اند. در حقیقت تجربه عمل پیش از آگاهی، ویژگی مشخص تجارب جنسی زنان است و مورد مشترک میان زنان، موضوع کمبود آگاهی جنسی وجود تابوهای اجتماعی در این رابطه است (آقایاری هیر و همکاران، ۲۰۲۰). از سوی دیگر در بسیاری از جوامع، عده‌ای از زنان در مطالبه حقوق

جنسی خود ضعف داشته و عزت نفس پایینی دارند و با عدم ابراز خواسته‌های جنسی خود ناتوان در حفظ استقلال فردیشان در رابطه زناشویی هستند (بخشی‌زاده، ۲۰۱۸) که این موارد می‌توانند زمینه‌ساز پیامدهای منفی در حوزه زیست جنسی زنان در ازدواج موقت باشد.

همچنین از سوی دیگر خطر انتقال بیماریهای مقاربتی از مردان آلوده به زنان نسبت به انتقال بیماری مقاربتی از زنان آلوده به مردان بیشتر است (شارما، ۲۰۱۶) و در مطالعات اخیر نیز گزارش شده زنان در ازدواج موقت ضمن تأمین نیاز جنسی خود می‌توانند در معرض بیماریها و آسیبهای جنسی (فلاحی و همکاران، ۲۰۱۹؛ ولی‌زاده و همکاران، ۲۰۲۱)، چالشهای فرزنددار شدن، بارداریهای ناخواسته و سقط غیرقانونی باشند (شعبانی و همکاران، ۲۰۲۱). در نتیجه ازدواج موقت که با هدف کاهش فساد و فشارهای روحی- روانی و کنترل فشارهای اجتماعی وارد بر زنان و مردان بنیان نهاده شده در صورتی که این قشر خاص از زنان به‌درستی و در مسیر صحیح هدایت نشوند موجبات ترویج فساد در جامعه و پیامدهای روحی- روانی نامطلوب برای فرد را فراهم می‌آورد (گوهررستمی، ۲۰۲۲).

شناسایی آسیبهای وارده بر زنان در حوزه ازدواج موقت نسبت به دیگر حوزه‌ها، دشوارتر به نظر می‌رسد. زیرا ازدواج موقت در بیشتر مواقع به‌صورت غیررسمی صورت گرفته و در مدارک هویتی (شناسنامه) ثبت نمی‌شود و اطلاعات مناسب و دقیقی از شیوع و بروز آن در کشور در دسترس نیست. با این حال با توجه به منابع غیررسمی به نظر می‌رسد که این پدیده رو به افزایش است (شعبانی و همکاران، ۲۰۲۱).

از سوی دیگر بسیاری از زنان دارای تجربه ازدواج موقت به علت دید منفی جامعه و ترس از انگ اجتماعی صیغه‌ای بودن درباره بسیاری از مشکلاتی که برای زن در حین ازدواج موقت به وجود می‌آید سکوت کرده و اعتراضی نمی‌کنند، همینطور ضعف قانون‌گذاری یا عدم ضمانت اجرایی و عدم نظارت دستگاههای ذی‌ربط، سبب پنهان و تابو ماندن این سبک از ازدواج می‌شود که می‌تواند زنان در ازدواج موقت را دچار آسیبهای جدی کند و تأثیرات

مختلفی بر وضعیت جسمی و روانی این قشر از زنان داشته باشد (ولی زاده و همکاران، ۲۰۲۱).

خلاصه آنکه، در شرایط فعلی با توجه به آسیب‌پذیری زنان با گزارش نکردن مشکلات ازدواج موقت به دلیل انگ اجتماعی، شرایط سنتی حاکم بر جامعه و عدم وجود الزام قانونی در ثبت محضری این نوع ازدواج رسوخ به بطن زیست جنسی زنان دارای تجربه ازدواج موقت برای پیشگیری از آسیبهای جنسی، جسمی و روانی و ارتقاء کیفیت زیست جنسی زنان ضروریست. این در حالی است که اغلب مطالعات انجام‌شده در زمینه ازدواج موقت، بر اساس رویکردهای فقهی و حقوقی است و از میان مطالعات کیفی، موضوع زیست جنسی زنان با تجربه ازدواج موقت مورد توجه قرار نگرفته است. همچنین چنانکه محقق به دنبال درک و شناخت واقع‌بینانه‌ای نسبت به زیست جنسی ایشان است، امید آن دارد؛ واقعیت‌های جنسی، روانی و اجتماعی در این زمینه را آن‌گونه که هست، واکاوی کند.

پیشینه تجربی

پیشینی (۲۰۰۸) در پژوهش خود با عنوان «زمینه‌ها و پیامدهای ازدواج موقت برای زنان» دلایل ازدواج موقت زنان را، ترکیبی از نیازهای اقتصادی، عاطفی و جنسی و نیاز به حمایت اجتماعی مشخص کرد و عامل مذهب در گرایش زنان به ازدواج موقت را بی‌تأثیر بیان کرد. همچنین طبق نتایج رضایت این زنان از ازدواج موقت بر اساس مدت‌زمان ازدواج موقت متفاوت به دست آمد. پژوهش زاهد و خیری خامنه (۲۰۱۲) با عنوان «بررسی نگرش زنان سرپرست خانوار تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) شهر شیراز به ازدواج موقت» نشان داد، نیاز جنسی و فرهنگی، نیاز به امنیت، نیاز اقتصادی، علت قبول زن به عنوان سرپرست خانواده، سن زن، میزان مستمری دریافتی از کمیته امداد، تحصیلات زن، امکانات رفاهی و تعداد فرزندان، با نگرش زن به ازدواج موقت در ارتباطند.

نجفی و همکاران (۲۰۱۵) در پژوهش خود «سلامت عمومی و بهزیستی روان‌شناختی زنان سرپرست با و بدون ازدواج موقت» را مقایسه کردند. یافته‌های این پژوهش نشان داد، به‌طور کلی سلامت عمومی و بهزیستی روان‌شناختی در بین دو گروه تفاوت معناداری دارد و از زیرمقیاس‌های سلامت عمومی در زنان سرپرست با ازدواج موقت پایین‌تر از زنان سرپرست بدون ازدواج موقت است و زیرمقیاس‌های بهزیستی روان‌شناختی در زنان سرپرست با ازدواج موقت بیشتر از زنانی است که ازدواج موقت نداشته‌اند و فقط زیرمقیاس خودمختاری در بهزیستی روان‌شناختی در هر دو گروه تقریباً در یک سطح آماری قرار دارند.

پژوهش مهدوی لیف شاگرد (۲۰۱۷) تحت‌عنوان «پدیدارشناسی متعه (مورد مطالعه شهروندان شهر تهران)» بیان داشت، رفع نیاز جسمی، مالی و روانی، جلوگیری از انحراف، ضعف ایمان و بی‌هدفی دختران و پسران، از دلایل میل جوانان به ازدواج موقت است. جنبه کارکردی ازدواج موقت، محرمیت در دوران نامزدی، برطرف کردن نیاز مالی و عاطفی زنان است و در بحث آسیبها و معایب ازدواج موقت کلمه کژکارکردی صدق می‌کند که باعث سست‌شدن بنیان خانواده و کاهش ازدواج دائم شده و به قشر آسیب‌پذیر جامعه، یعنی زنان از نظر جسمی و روانی نیز، آسیب بسیاری وارد می‌کند و در نتیجه اصطلاح کژکارکردی، مشکلات زیادی را در جامعه به وجود آورده است.

ولی‌زاده و همکاران (۲۰۲۱) در مرور سیستماتیک تحت‌عنوان «چالش‌های بهداشت جنسی و باروری در ازدواج موقت» نشان دادند، در شرایط کنونی با توجه به آسیب‌پذیری زنان با گزارش نکردن مشکلات مربوط به ازدواج موقت به دلیل انگ اجتماعی و نبود خدمات باکیفیت در تولیدمثل و سلامت جنسی، زنان با ازدواج موقت در معرض خشونت، خطر عفونتهای منتقله جنسی^۱ «STI»، بارداری ناخواسته و سقط‌جنین قرار دارند که ضروریست به‌آسانی به خدمات بهداشتی جنسی و تولیدمثل و آموزش بهداشت در یک محیط بدون

1. Sexually transmitted infections

پیش‌داوری و امن دسترسی داشته باشند. پژوهش شعبانی و همکاران (۲۰۲۱) با عنوان «واکاوی مشکلات زنان دارای تجربه ازدواج موقت ساکن شهر قم» با هدف کشف واکاوی تجارب و شناسایی مشکلات فردی، خانوادگی و اجتماعی زنان دارای سابقه ازدواج موقت بود.

این مطالعه از روش کیفی و بر اساس رویکرد تحلیل محتوای عرفی انجام شده است. کدهای اصلی به دست آمده از این پژوهش ۱. مؤلفه‌های فردی ۲. عوامل خانوادگی ۳. محیط اجتماعی آسیب‌زا و ۴. آسیب‌های چندگانه بود. یافته‌های پژوهش نشان دادند، زنان در ازدواج موقت با مشکلات مختلفی در زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی مواجه هستند. از جمله آنها درگیر چالش‌های قانونی ثبت ازدواج موقت، انگ اجتماعی، بارداری‌های ناخواسته و فرزنددارشدن در طول ازدواج و همین‌طور باردارشدن با امید تبدیل ازدواج موقت به ازدواج دائم بوده که به دریافت مداخلات و خدمات حمایتی و حرفه‌ای سازمانها و گروه‌های متخصص نیازمندند.

بدران و همکاران (۲۰۱۹) در مطالعه‌ای با عنوان «ازدواج موقت معاصر: تجزیه و تحلیل وبلاگ تجربیات دست‌اول» دریافتند، ازدواج موقت به زوجین آزادی می‌دهد و برای اینکه مرد و زن احساس بهتری در مورد خود و رابطه‌شان داشته باشند فضای خصوصی را برایشان فراهم می‌کند، درحالی‌که در فضای خارج از رابطه آنها مورد شرم و انتقاد قرار می‌گیرند. همچنین از سویی، این فضای خصوصی به مردان استعمارگر فرصت بیشتری می‌دهد تا از شریک زندگی خود استفاده ابزاری کنند.

به‌طور خلاصه می‌توان گفت، مبحث ازدواج موقت در سالهای گذشته موضوع پژوهش‌های متعددی بوده است و تحقیقات انجام شده در حیطه ازدواج موقت اغلب نظری و با رویکردهای روان‌شناختی، حقوقی و فقهی انجام پذیرفته است. در صورتی‌که پژوهش‌های به‌مراتب کمتری، با رویکردی اجتماعی به موضوع مدنظر پرداخته‌اند که در پیشینه پژوهش بیان شد.

از این میان، تمامی پژوهش‌های کیفی ذکرشده در پیشینه پژوهش، به‌طورکلی و نه از منظر زیست جنسی، به پیامد و آسیب‌های ازدواج موقت، نگرش نسبت به ازدواج موقت و تجربه‌زیسته زنان در ازدواج موقت پرداخته شده بود (پریشی، ۲۰۰۸؛ زاهد و خیری خامنه، ۲۰۱۲؛ مهدوی لیف شاگرد، ۲۰۱۷؛ شعبانی و همکاران، ۲۰۲۱؛ نجفی و همکاران، ۲۰۱۵، سامی بدران و برین ترنبول ۲۰۱۹) و یا مرتبط به حوزه سلامت جنسی باروری زنان در ازدواج موقت با روش مرور سیستماتیک می‌شد (ولی‌زاده و همکاران، ۲۰۲۱).

بنابراین پژوهشی با موضوع شناسایی و درک زیست جنسی زنان در ازدواج موقت و به روش پدیدارشناسی کیفی در شهر اصفهان انجام نگرفته که برای پیشگیری از آسیب‌های جنسی، جسمی و روانی و ارتقاء کیفیت زیست جنسی زنان حائز اهمیت است. از این رو، پژوهش حاضر درصدد است با اتخاذ روش کیفی، ضمن بهره‌مندی از نتایج پژوهش‌های مرتبط انجام شده، زیست جنسی زنان با تجربه ازدواج موقت را واکاوی کند.

مبانی نظری

اصولاً در پژوهش‌های کیفی از آنجایی که از موضع کشف واقعیات و امور اجتماعی به تحریر درآمده‌اند نیازی به مبانی نظری و استفاده از نظریات مختلف برای دستیابی به نتیجه نیست. با این وجود در مرحله تحلیل داده‌ها و یافته‌های تحقیق، برای انسجام‌بخشی به نتایج، بهتر است از چهارچوب مفهومی برآمده از نظریات و تعاریف مفاهیم تحقیق استفاده شود. با این هدف در این بخش نظریات روان‌شناختی مربوط به ازدواج موقت و رفتار جنسی مرور، و به دنبال آن رویکردهای جامعه‌شناختی به مسائل اجتماعی و نظریات مورد استفاده در تحلیل یافته‌های این تحقیق، آمده است.

حکم ازدواج موقت در مبانی اسلام در راستای برقراری توازن و میانه‌گزینی است، زیرا قوانین اسلام بر پایه پاسخگویی منطقی به نیاز انسان است و با سرکوبی غرایز به شدت مقابله

و از سوی دیگر نفی هوسرانی می‌کند (رضایی‌زاده، ۲۰۱۹).

طبق نظریه مازلو، نیاز فیزیولوژیک، نیاز به توجه و احترام، نیاز به ایمنی، نیاز به عشق و تعلق و نیاز اقتصادی از جمله نیازهای اساسی دانسته شده است. با توجه به اینکه زنان با تجربه ازدواج موقت از عامل نیاز اقتصادی تحت‌عنوان نیاز به مسکن و نیاز به حمایت مالی کمتر به‌منزله عامل مؤثر در اقدامشان به ازدواج موقت اشاره می‌کنند و عامل جنسی صرفاً مربوط به مردان نبوده و نیاز جنسی زنان نیز در کنار سایر عوامل، مؤثر محسوب شده است بنابراین می‌توان نیاز جنسی را به‌عنوان یکی از عوامل میل به ازدواج موقت زنان، از جمله نیاز اساسی دانست (وکیلی، ۲۰۱۸).

البته با توجه به مفهوم کنش که انگیزه را به‌عنوان بخشی از کنشهای انسان در نظر می‌گیرد، می‌توان بیان کرد تأمین نیاز جنسی در قالب ازدواج موقت، در صورت وجود شرایطی، آزادی سامان‌یافته است. زیرا اگر نیازهای فیزیولوژیک تا حدودی به‌درستی تأمین شوند سپس مجموعه‌ای از نیازهای جدیدی حاصل می‌شوند مانند نیاز به داشتن حامی مقتدر و حمایت که آن را جزء نیازهای ایمنی مازلو طبقه‌بندی می‌کنند. در این صورت خلأهای حمایتی موجود در نظام فرهنگی برای زنان بدون همسر، قابلیت آن را دارد که زنان را به این کنش سوق دهد (وکیلی، ۲۰۱۸).

در رابطه با عوامل تأثیرگذار بر رفتار جنسی زنان، باسون^۱ (۲۰۰۵) طبق مدل دایره‌ای از پاسخ جنسی زنانه مبتنی بر صمیمیت، رضایت جنسی را محصول روابط احساسی، عاطفی و کنش جنسی کارآمد توأم با یکدیگر می‌داند. پژوهشهای جدید او نیز مؤید این نکته است که تفاوت‌های جنسی مبتنی بر جنسیت، بر شکل و نوع تمایلات در زنان مؤثر است و میل جنسی در زنان، علاوه بر آمادگیهای جسمانی به شرایط عاطفی و روحی آنان نیز وابسته است (شاکری گلپایگانی و بهرامی، ۲۰۲۲).

---

1. Basson

در این رابطه اندرسن و سیرانوسکی^۱ نیز طحوااره‌های جنسی را به‌عنوان باورهای بنیادین و پایه‌ای فرد می‌دانند که ناشی از تجارب گذشته بوده و با تأثیرگذاری بر پردازش اطلاعات جنسی، بر تجارب و رفتارهای جنسی اکنون افراد تأثیر می‌گذارند. آنها سه نوع طحوااره جنسی را در دو دسته قرار داده‌اند؛ دسته اول طحوااره‌های جنسی مثبت که شامل طحوااره پرشور عاشقانه و طحوااره صریح باز می‌شود و دسته دوم که شامل طحوااره جنسی منفی که طحوااره خجالتی محتاط را دربر می‌گیرد (جماعتی‌اردکانی و همکاران، ۲۰۲۰).

درواقع این طحوااره یا باورهای منفی اسطوره‌ها برآمده از همان کلیشه‌هایی هستند که خصوصیتی مانند جاه‌طلبی، کنترل و قدرت را در مردان ذاتی می‌دانند و ویژگیهایی مانند نیاز به محافظت و آسیب‌پذیری را ویژگیهای زنان می‌دانند (پولرویتز^۲، ۲۰۱۹).

همچنین فمینیستها معتقدند که رضایت جنسی برای هر دو طرف رابطه اهمیت دارد و تبلور این بحث در تصویری آرمانی خلاصه می‌شود که ازدواج را نوعی مشارکت جنسی رضایت‌بخش می‌داند (حسنی، ۲۰۲۱). درواقع نقد نظریه‌پردازان فمینیست بر ازدواج، ناشی از توجه ویژه آنان بر میل جنسی است. چراکه هویت شخصی زن را با احساسات جنسی او در ارتباطی بسیار نزدیک دانسته و براین باورند مسئله‌ای که بیش از همه به زن متعلق است (یعنی میل جنسی) بیش از همه از او گرفته شده است (تانگ^۳، ۲۰۲۲).

آنها مدعی‌اند که هرگونه پیشروی جنسی مرد برخلاف میل زن را می‌توان شکلی از تجاوز به حساب آورد که جامعه ما آن را نادیده می‌گیرد و درواقع تجاوز را نهادینه می‌کند (حسنی، ۲۰۲۱). به باور آنها، زنان همچنان نسبت به مردان فرودست باقی خواهند ماند مگر آنکه مفهوم میل جنسی بازسازی و بازنگری شود (تانگ، ۲۰۲۲).

خلاصه آنکه، دیدگاههای جامعه‌شناسی از منظرهای متفاوتی به مسئله ازدواج موقت

1. Andersen and Cyranowski
2. Pulerwitz
3. Rosemarie Tong

پرداخته‌اند. مطابق نظریات ذکر شده، نیاز اقتصادی، نیاز عاطفی و نیاز جنسی از جمله دلایل اصلی اقدام زنان به ازدواج موقت است. ازدواج موقت زنان با هدف تأمین نیاز اقتصادی و جنسی ممکن است زن را درگیر پیامدهای ناخواسته‌ای چون، وابستگی روحی شدید و عدم تأمین نیاز عاطفی توسط مرد و سوءاستفاده جنسی مردان کند. مطابق با دیدگاه فمینیست، ازدواج موقت نتیجه ساختار نابرابر اقتصادی و اجتماعی در دسترسی زنان به منابع قدرت است. همچنین نظریه پردازان فمینیستی از جمله فمینیست رادیکال، معتقدند رضایت جنسی معمولاً مردانه تعریف می‌شود. در ادامه، از میان نظریات گوناگون در رابطه با عوامل تأثیرگذار بر رفتار جنسی به چند نظریه مرتبط با موضوع پژوهش اشاره شد، از جمله تأثیر طرحواره‌های جنسی به‌عنوان باورهای بنیادین و کلیشه‌های جنسیتی بر رفتارهای جنسی زنان و مدل دایره‌ای از پاسخ جنسی زنانه مبتنی بر صمیمیت با سون که تجربه صمیمیت عاطفی را عاملی مؤثر برای تحریک جنسی و آغازگر عمل جنسی زنان دانسته است. در نهایت با توجه به مرور چالشهای مفهومی و نظری در رابطه با ازدواج موقت و نظریات مرتبط با رفتار جنسی زنان، مطالعه حاضر با هدف فهم واکاوی تجربیات جنسی زنان در ازدواج موقت توسط روش پدیدارشناسی طراحی شد تا از این طریق گامی برای تبیین این مسئله و یافتن راهکارهایی برای رفع آسیبهای احتمالی آن برداشته شود.

روش

هدف پژوهش حاضر، واکاوی زیست جنسی زنان دارای تجربه ازدواج موقت در شهر اصفهان است. این مطالعه کیفی با رویکرد پدیدارشناسی توصیفی انجام شد. در روش پدیدارشناسی درک لایه‌های عمیق معنایی تجارب زیسته برخی افراد درباره یک پدیده یا مفهوم مدنظر است و ویژگی اصلی آن تمرکز بر تجربه فردی معمولاً با مصاحبه عمیق و یا بررسی روایتهای شخصی است (طیّبی ابولحسنی، ۲۰۱۹)

شرکت‌کنندگان در معیار ورود به مطالعه شامل زنان ساکن در شهر اصفهان با وجود حداقل تجربه یک‌بار ازدواج موقت بودند که علاقه و رضایت خود به شرکت در پژوهش را اعلام کردند. علت انتخاب شهر اصفهان برای نمونه‌گیری، خلأ پژوهش‌های علمی در حوزه تجربه‌زیسته زنان در ازدواج موقت در شهر اصفهان و امکان دسترسی بهتر به پدیده مورد مطالعه برای پژوهشگر بود.

انجام عملی پژوهش حاضر از مهر ۱۴۰۰ تا شهریور ۱۴۰۱ صورت پذیرفت. عرصه پژوهش دفاتر اسناد رسمی شهر اصفهان بوده که پس از اخذ معرفی‌نامه از معاونت محترم پژوهشی دانشگاه اصفهان و انجام هماهنگی‌های لازم، از طریق نمونه‌گیری هدفمند به اولین مشارکت‌کنندگان با حداکثر تنوع از نظر موقعیت اجتماعی، تعداد تجربه ازدواج موقت و ثبت ازدواج موقت دسترسی پیدا شد و در ادامه بنا به حساسیتهای موجود در جامعه و موانع و مشکلاتی که در زمینه شناسایی و دسترسی به زنان باتجربه ازدواج موقت وجود داشت، امکان دسترسی گسترده و حداکثر تنوع نمونه مقدور نبود، بنابراین به صورت گلوله برفی، نمونه‌گیری ادامه یافت.

در فرایند پژوهش، ۱۲ مصاحبه (۵ مصاحبه تلفنی و ۷ مصاحبه حضوری) انجام گرفت. مکان مصاحبه حضوری با توجه به تصمیم مشارکت‌کنندگان در مکانهای عمومی چون پارکها، محوطه امامزاده، مسجد و یک مصاحبه در منزل مشارکت‌کننده که بیشترین راحتی و رضایت آنها را تأمین کند انتخاب شد. برای انجام مصاحبه، ابتدا طرح سؤالات بر مبنای چهارچوب مفهومی و نظری پژوهش، و در مرحله بعد با تأیید آن توسط استاد راهنما و اساتید مشاور انجام شد.

الگوی کلی مصاحبه بدین صورت بود که برای رسیدن به دیدی جامع و عمیق به زیست جنسی شرکت‌کنندگان در ازدواج موقت، از آنان خواسته می‌شد که تجارب جنسی و احساساتشان از این تجارب و هر آنچه به خاطر می‌آورند را بیان کنند. تجارب نیز شامل همه

خاطرات و برخوردها، همچنین واکنش عاطفی، شناختی و رفتاری به آن موقعیت می‌شد. الگوی مصاحبه، به دلیل ماهیت پدیدارشناختی پژوهش، کاملاً انعطاف‌پذیر بوده و سؤالات اکتشافی جزئی، گستره اطلاعات دریافتی و حتی ادبیات سؤالات اصلی، همه با توجه به میزان اشتیاق شرکت‌کننده، توان گزارش‌دهی و توصیف موقعیت، از مصاحبه‌ای به مصاحبه دیگر متفاوت بود.

به‌منظور رعایت اصول اخلاقی در انجام مصاحبه، ابتدا موضوع پژوهش برای مشارکت‌کنندگان توضیح داده شد و پس از کسب رضایت مشارکت‌کننده بر انجام مصاحبه، به آنها اطمینان داده شد که هیچ نامی از آنها منتشر نخواهد شد و از آنها خواسته شد هرجایی از مصاحبه که قادر به همکاری نبودند اعلام کنند تا مصاحبه قطع شود. همچنین با اطمینان خاطر دادن پیرامون رعایت رازداری و حفظ اطلاعات شخصی شرکت‌کنندگان، رضایت ایشان برای ضبط صدا نیز جلب شد.

استفاده از واژگان آشنا برای مصاحبه‌شونده، نامهای مستعار، رعایت فاصله فیزیکی، عدم کنجکاوی بیش‌ازحد، بازجویی نکردن و برچسب تشخیصی نزدن نیز از ابتدا در دستور کار قرار گرفت. به‌علاوه در حین مصاحبه، یادداشت‌برداری در عرصه نیز توسط محقق انجام می‌گرفت. بدین منظور رفتارهای غیرکلامی مشارکت‌کنندگان ضمن ضبط صدا یادداشت‌برداری شد. زمان مصاحبه با توجه به تمایل و کیفیت پاسخ‌دهی مشارکت‌کنندگان به‌طور متوسط از ۴۵ تا ۷۰ دقیقه متغیر بود. در صورت نیاز به مصاحبه دوم به‌منظور تأیید داده‌ها و پرکردن شکافهای احتمالی، تکرار مصاحبه با موافقت مصاحبه‌شونده انجام شد و پس از تحلیل هر مصاحبه، مصاحبه بعدی انجام می‌گرفت. درنهایت بدون در نظر گرفتن سقف از پیش تعیین‌شده‌ای برای نمونه، پس از انجام مصاحبه و در فرآیند کدگذاری، اشباع داده به دست آمد، به این معنا که داده‌های جدیدی جز آنچه در مصاحبه‌های قبل حاصل شده بود، یافت نشد.

جدول ۱. مشخصات مشارکت‌کنندگان

ردیف	نام (مستعار)	سن	میزان تحصیلات	شغل	وضعیت قبل ازدواج موقت	تعداد فرزندان	تعداد تجربه ازدواج موقت	وضعیت ثبت ازدواج
۱	اعظم	۴۲	دیپلم	خانه‌دار	بیوه	۲	۲	عدم ثبت
۲	صفورا	۵۰	ابتدایی	خانه‌دار	مطلقه	۲	۱	عدم ثبت
۳	پگاه	۴۲	لیسانس پرستاری	پرستار	مطلقه	۱	۲	عدم ثبت
۴	رعنا	۲۷	سیکل	کارمند چیدمان فروشگاه	مطلقه	۱	۲	عدم ثبت
۵	نسیم	۳۳	سیکل	آرایشگر	مطلقه	۲	۱	ثبت شده
۶	شیلان	۳۷	لیسانس	بیکار	مطلقه	۰	۱۳	ثبت سه مورد
۷	راحله	۵۱	دیپلم ردی	بیکار	مطلقه	۰	۴	ثبت شده
۸	گلی	۳۱	سیکل	بیکار	مطلقه	۰	۱	عدم ثبت
۹	مارال	۵۰	لیسانس	آشپز بین‌المللی	مطلقه	۲	۲	ثبت یک مورد
۱۰	نازنین	۴۷	سیکل	پرستار سالمند	مطلقه	۱	۴	ثبت یک مورد
۱۱	سمیرا	۳۵	دیپلم	خانه‌دار	مطلقه	۱	۱	ثبت نشده
۱۲	فرزانه	۴۸	لیسانس	مشاور	بیوه	۰	۱	ثبت نشده

اغلب افرادی که از روش پدیدارشناسی توصیفی استفاده می‌کنند از روش کلایزی^۱ و کسانی که با روش پدیدارشناسی تفسیری کار می‌کنند از روش دیکلمن^۲ استفاده می‌کنند

1. Colaizzi
2. Dickelman

(امامی‌سیگارودی و همکاران، ۲۰۱۲). با توجه به این که این پژوهش در پی توصیف تجارب زیسته جنسی زنان در ازدواج موقت بود از رویکرد پدیدارشناسی با روش کلایزی استفاده شد تا بتوان توصیف و تصویری از تجارب آنان ارائه داد.

روش کلایزی شامل ۷ مرحله به شرح زیر است: ۱- مروری بر کل داده‌ها، ۲- استخراج جملات مهم از متن مصاحبه‌ها، ۳- ایجاد معانی صورت‌بندی شده، ۴- قرار دادن معانی صورت‌بندی شده در داخل دسته‌ها و شکل دادن مضامین، ۵- ایجاد یک توصیف روایتی مختصر، ۶- بازگشت نتایج برای تعیین اعتبار، ۷- تعیین امکان پیگیری. (شوشا، ۲۰۱۲).

بنابراین پس از انجام هر مصاحبه مطابق با مراحل روش کلایزی، ابتدا مصاحبه ضبط‌شده به صورت متن پیاده شد و بعد از مکتوب‌شدن داده‌ها، چندین مرتبه متن به صورت دقیق خوانده شد. سپس هر قسمت دارای معنای واحد و مشخص به کمک واژه و یا عبارت کدگذاری شد و فهرستی طولانی از کدهای اولیه متمرکز بر موضوع پژوهش به دست آمد. سپس کدهای مشابه یا دارای مفاهیم مشترک تحت عنوان مقوله طبقه‌بندی شدند. سپس مقوله‌های مشترک، یک مضمون (خوشه و یا تم) را تشکیل دادند. محقق در این مرحله صحت نقشه موضوعی (تماتیک) را با کمک گرفتن از متخصصان در زمینه کیفی مورد بررسی قرار داد. پژوهشگر با توجه به مفاهیم هر یک از مضامین، به نام‌گذاری آنها پرداخت. محقق مضمونهای اصلی به دست آمده را جمع‌آوری کرده و به صورت یک توصیف کامل و جامع ارائه کرد.

در این پژوهش برای اثبات صحت و استحکام داده‌ها، از معیارهای اعتبار^۱، تأییدپذیری^۲، اعتمادپذیری^۳ و انتقال‌پذیری^۴ استفاده شد. در راستای افزایش اعتبار داده‌های پژوهش، محقق با صرف زمان کافی و مناسب به جمع‌آوری داده‌ها و خصوصاً ایجاد رابطه حسنه با

1. Shosha
4. Dependability

2. Credibility
5. Transferability

3. Confirmability

شرکت‌کنندگان پرداخت؛ و بعد از پیاده‌کردن مصاحبه‌ها از مشارکت‌کنندگان درخواست کرد تا مطالب پیاده‌شده را مطالعه و صحت‌وسقم آنها را ارزیابی کنند.

در معیار تأیید پذیری، علاقه به پدیده موردنظر، مطالعه طولانی‌مدت و تلاش برای بهره‌مندی از نظرات متخصصان در این زمینه از عوامل تعیین‌کننده تأییدپذیری بود. برای برآورده‌سازی معیار اعتمادپذیری، اطلاعات در اختیار دو متخصص تحقیقات کیفی قرار گرفت تا تحلیل داده‌ها به صورت جداگانه انجام گیرد و شباهت نتایج کار دو تحلیلگر با یکدیگر مقایسه شود. همچنین در این تحقیق تلاش شد با بیان شرایط تحقیق ویژگیهای مشارکت‌کنندگان تا حدی انتقال‌پذیری پوشش داده شود. نهایتاً همسویی نتایج نشان داد که مضامین به‌دست‌آمده، به‌درستی بیانگر معنای تجارب زیسته جنسی شرکت‌کنندگان است.

یافته‌ها

در فرایند واکاوی و کشف مفاهیم مصاحبه‌ها، از کدهای باز به‌دست‌آمده ۲۳ مقوله و ۳ مضمون اصلی منتج شد.

جدول ۲. مضامین اصلی و مقوله‌های به‌دست‌آمده از تحلیل کیفی داده‌ها

مقوله‌ها	مضامین اصلی
عدم کسب آرامش - تنفر نسبت به خود - پشیمانی و عذاب وجدان - احساس بی‌ارزشی - احساس تنهایی - احساس منفی از برخوردی چون یک کارگر جنسی	۱- آسیب‌دیدگی احساسی زن
نگاه جنسی صرف مرد به زن - جبر جنسی مرد بر زن - بی‌توجهی مرد به اعتراض زن - عدم توجه مرد به نیازهای جنسی - عاطفی زن - سکوت زن و سرکوب نیاز جنسی - در تنگنا قرارگرفتن جنسی زن - رابطه جنسی در زمان قاعدگی - تجربه رابطه جنسی بیش از توان زن	۲- شیء‌انگاری جنسی زن
جرئت‌ورزی در اعلام حدودمرز روابط جنسی - توجه و تأمین جنسی متقابل - اولویت قائل‌شدن برای ارگاسم زن - توجه به علایق جنسی زن - تعهد جنسی بالای زن و مهارت در مدیریت رابطه جنسی - مراعات جنسی زن توسط مرد - وجود عشق، رگ خواب رضایت جنسی زن - درک لذت جنسی در زن - رضایت زن از تأمین نیاز جنسی	۳- رضایت روانی - جنسی زن

۱- آسیب‌دیدگی احساسی زن

طبق نتایج مطالعه حاضر، رابطه جنسی در ازدواج موقت، زنان را درگیر احساسات آسیب‌دیده می‌کرد، احساساتی چون عدم کسب آرامش، تنفر نسبت به خود، پشیمانی و عذاب وجدان، احساس بی‌ارزشی، احساس تنهایی و احساس منفی از برخوردی چون یک کارگر جنسی. پژوهش حاضر نشان داد، در ازدواج موقت نبود علاقه زن به مرد و بالعکس وجود دارد. عدم علاقه زوجین به یکدیگر، رابطه جنسی ماشینی را برای زن به دنبال داشت و نبود مکان امن برای انجام رابطه جنسی، اضطراب زن را بالا برده و آرامش جنسی را از او سلب می‌کرد. نامشخص بودن زمان ازدواج موقت نیز «ناامنی و استرس زن از حضور موقتی مرد» را سبب شد.

نازنین گفت: «ولی وقتی شما فکر کن امنیت به هیچ‌کس نداری، امنیت اینکه دیگه شاید نباشه و یه امشب، صد درصد هیچ آرامشی توش نیست و یه استرس و عذاب وجدانه و اینکه بعدش چی میخواد بشه و اینها، اصلاً رابطه چندش آورده».

مشارکت‌کنندگان بیان داشتند قانون از زن در ازدواج موقت حمایت می‌کند اما فرهنگ جامعه حمایت نمی‌کند و آنها حس «نفرت به خود از نبود پشتوانه در ازدواج موقت» را تجربه کردند. این موضوع در ایجاد حس تنفر زن به خود پس از رابطه جنسی اثر می‌گذاشت

پگاه در این رابطه گفت: «از خودم متنفر میشم. به خاطر اینکه ببخشید الان مثلاً اینا موقت انجام دادن. اون رفت پی زندگیش اینم میره به هر حال، هیچ کاری نمیتونی بکنی دیگه، بعدش بخواهی ثابت کنی که این آقا همسر من بوده چند سال تو زندگیم بوده و قتمو گرفته، زمانمو گرفته، هیچ کاری نمیتونی بکنی. درسته دفترچه داره... مثلاً فردا روزی از زندگیم بره بیرون خب برای مادرش نامفهومه و باورش نمیشه که من همسرش بودم، و من نمیتونم دفاع کنم از خودم، خیلی بده ازدواج موقت خیلی بده».

همینطور احساس پشیمانی و عذاب وجدان، از دیگر احساسات آسیب‌دیده زنان به دست آمد. برخی از زنان با این احساسات، خود را در موج عشق یک‌طرفه یافتند و از پیشروی خود در این عشق احساس پشیمانی کردند. برخی دیگر انتخابشان را با توجه به شرایط زندگیشان دانسته و به‌گونه‌ای خود را مجبور به انتخاب گزینه ازدواج موقت می‌دانستند.

رعنا در مورد «احساس ظلم به خود در وادادگی جنسی برای کسب آرامش» گفت: «شما داری به خودت ظلم میکنی، به خودت داری اینو تحمیل میکنی، زور اتو زدی، دیسی نمیتونی، نمیتونی تأمین کنی خودتو، نمیتونی تو زندگی اون آرامشه رو داشته باشی، یکیم که میاد در گوشت از عشق و عاشقی میخونه، اون چیزی که به اصطلاح میتونه آرومت کنه، همون باعث میشه که کنار اون آدم میری میخوابی، ببین نمیدونم چطوری بگم (خناده با خجالت)».

احساس بی‌ارزشی از دیگر احساساتی بود که زنان بر اساس نحوه برخورد جنسی مرد با آنان تجربه می‌کردند. احساس دست‌خوردگی و هرزگی زن، احساس دستمال‌کاغذی مصرف‌شده بعد از طرد توسط مرد، تخریب زن در انتخاب موقت او توسط مرد، حقارت زن در میل هوس‌محور مرد به زن و «احساس بی‌کفایتی و ناکارآمدی در زن» از جمله احساسات بی‌ارزشی زنان به خود در رابطه جنسی‌شان بود.

پگاه گفت: «من خیلی اذیت میشم، خیلی داد می‌زنم سرش به خاطر فیلم که اینا چیه، مگه من اینجا نیستم، من مگه کافی نیستم برات؟ میگه من نمیتونم بدون فیلم، بدون فیلم به اون حالت بالا نمیرسم، ببین از بس کسی باهانش نبوده و این فیلمارو دیده و خودارضایی کرده دیگه عادت کرده».

احساس تنهایی در تکیه به حمایت و حضور ناکافی مرد و همچنین «احساس تنهایی زن در رابطه جنسی فارغ از معاشرت» از جمله احساسات منفی دیگری بود که زنان تجربه کردند.

رعنا گفت: «اون همیشه می‌رفت سراغ دخول یعنی محبت و نوازشی نداشتیم تو رابطه جنسی. یعنی خیلی کم بود، بعدم که رابطه تموم شد، خب؟ بعد هول می‌داد منو کنار، می‌گفت: نزدیکم نیا، بدم میاد منو بغلم کنی، نزدیک هم بشیم و اینا. اینطوری که باهام می‌کرد احساس تنهایی می‌کردم».

از سوی دیگر زنان از دید شریک جنسی‌اشان، جامعه و خانواده مورد قضاوت قرار گرفته و برچسب کارگر جنسی بر آنان زده می‌شد. زنان از نگاه منفی مرد و جامعه، احساس منفی به خود داشتند. نوع نگاه جامعه و برخورد نامناسب جنسی مردان نسبت به این قشر از زنان به‌گونه‌ای بود که آنان را دچار تضاد و تعارض درونی کرده و «با شک به هویت واقعی خود زیر فشار برچسبهای نامناسب» سردرگم میان نقش خود در ازدواج موقت و نقش یک کارگر جنسی باقی می‌ماندند. همچنین پس‌زدن زن پس از رابطه جنسی و یا مقایسه زن با یک کارگر جنسی، باعث می‌شد زن اعتماد به نفس خود را از دست داده و به‌طور ناخودآگاه نقش واقعی خود را با دید منفی جامعه تطبیق دهد.

گلی گفت: «اینکه خانواده‌اش هی به من پیام میدادن، اینجوری خیلی حالم بدتر میشد. یعنی دقیقاً اون حرفایی که بهم می‌زدن فلان و فلان دقیقاً به خودم میگفتن نکنه من همونم، همون شدم؟ نمیدونم حالا شاید چیزایی که اونا میگفتن درست نبود، اینکه خانواده نداره و از تو خیابون پیداش کردیم و خیابونیه و اینا کارشون اینه، در صورتی که من اولین تجربیم بود».

۲- شیء‌انگاری جنسی زن

طبق نتایج پژوهش حاضر، زنان در ازدواج موقت رابطه جنسی یک‌طرفه را تجربه می‌کردند که در آن شخصیت، رضایت، اختیار و علایق جنسی - عاطفی‌شان نادیده گرفته

می‌شد و در نهایت زن چون کالایی برای رفع نیاز جنسی مرد در نظر گرفته می‌شد. مضمون به‌دست‌آمده شیء انگاری جنسی زن شامل مقوله‌های نگاه جنسی صرف مرد به زن، جبر جنسی مرد بر زن، بی‌توجهی مرد به اعتراض زن، عدم توجه مرد به نیازهای جنسی - عاطفی زن، سکوت زن، سرکوب نیاز جنسی زن، در تنگنا قرارگرفتن جنسی زن، رابطه جنسی در زمان قاعدگی و مقوله تجربه رابطه جنسی بیش از توان زن بود که در ادامه به شرح آنها پرداخته می‌شود.

طبق یافته‌های به‌دست‌آمده اغلب مردان صرفاً بعد جنسی رابطه را مدنظر قرار داده و نسبت به شخصیت زن بی‌توجه بودند. آنها علاقه واقعی به زنان نداشتند و ابراز علاقه آنان در راستای هدف جنسی‌اشان بود و در این راستا وعده دروغین به ازدواج دائم داده درحالی‌که در واقعیت نمی‌توانستند زنان را در ازدواج موقت به‌عنوان مادر فرزند خود بپذیرند. زنان این موضوع را دریافته و بیان داشتند که مردان صرفاً با آنها «دیدار به هدف برقراری رابطه جنسی» داشته و به‌غیراز آن برای زن زمانی صرف نمی‌کردند.

پگاه گفت: «خب وقتی هفته‌ای یه بار بیاد پیشت معلومه دیگه، پنج‌شنبه و جمعه‌ها فقط بیاد و بره، معلومه دیگه. اصلاً میدونی، همه مردا دنبال عشق و حال خودشونن دیگه...».

علاوه‌برآن، مقوله جبر جنسی برخی از مردان بر زنان در ازدواج موقت نیز به‌دست آمد. چنانچه مردان در رابطه جنسی طبق مهریه پرداخت‌شده، زن را ملک خود فرض کرده و با اجبار، بهره‌کشی و خشونت جنسی را بر زن تحمیل می‌کردند. روابطی ازجمله؛ رابطه مقعدی برخلاف میل شخصی زن، بی‌توجهی مرد به احساس درد زن هنگام نزدیکی، اجبار مرد به شب‌زنده‌داری زن برای رابطه جنسی و استفاده جنسی افراطی برای کسب انواع لذت جنسی از زن.

شیلان از «حق به‌جانبی جنسی مرد بی‌توجه به دل‌زدگی زن» گفت: «مثلاً به کارایی با من می‌کرد که حالم بهم می‌خورد، بعد اون مرد بهم گفته که چیه؟ چرا ناراحتی؟ تو که صیغه من شدی زن من شدی، در اختیار منی، من هر کاری میتونم با تو بکنم، تو نباید مانع بشی، من همه رقم لذتو از تو حق دارم ببرم!».

همچنین مردان با روشهایی چون حق به‌جانبی به بهانه پرداخت مهریه، توجیه اجبار جنسی به بهانه میل جنسی بالا و قهر و قطع ارتباط کردن، اهداف جبرگرایانه جنسی خود را پیش می‌بردند و زنان را در تنگنای جنسی قرار می‌دادند. در مقابل عده‌ای از زنان به علت علاقه شدید به مرد، حفظ رابطه در راستای تأمین نیازهای شخصی خود، اثبات خود به مرد، مجبور به تحمل بوده و تسلیم جبر جنسی مرد می‌شدند.

نازنین در مورد «پذیرش خواسته‌های جنسی افراطی مرد برای حفظ رابطه» گفت: «رابطه موقت با اولین موردی که ۱۳ سال طول کشید، از تمام من استفاده کرد، اولش اجبار بود و بعد رضایت من بود، یعنی اینطوری بود که تو می‌خواهی هر جوری شده بمونه، چیکار میکنی؟».

مقوله بی‌توجهی مرد به اعتراض زن، بیان داشت زنان در مقابل مدت نزدیکی طولانی، تماشای فیلم پورن توسط مرد، و «بی‌توجهی مرد بر عدم آمادگی جنسی زن» اعتراض کرده و در مقابل با سکوت و عدم توجه مرد نسبت به اعتراض خود مواجه می‌شدند که منجر به دل‌زدگی جنسی زن می‌شد.

گلی گفت: «هرروز ازم رابطه می‌خواست، هر وقت وقت میکرد، منم میگفتم حسشو ندارم. الآن نمي‌خوام. میگفت چرا نخوای تو الآن درکم نمیکنی».

یافته‌ها نشان دادند، برخی از زنان در رابطه جنسی نیازها و انتظارات جنسی - عاطفی

چون قدردانی مرد از زن پس از رابطه جنسی، انجام رفتار جنسی متقابل، رسیدن به ارگاسم، انجام عشق‌ورزی قبل و پس از رابطه جنسی داشتند که مردان در رعایت آن سهل‌انگاری کرده و نسبت به آن بی‌توجه بودند.

اعظم در رابطه با «عدم تلاش مرد برای طولانی‌کردن نزدیکی برای کسب لذت جنسی» گفت: «نه به نظر خودخواه بود تو روابط جنسی بیشتر. مثلاً اصلاً دست خودشم نبود که حداقل بتونه خودشو کنترل کنه و رابطه رو ادامه بده که منم لذت ببرم، اینطوریم نبود. مثلاً فقط میخواست کارشو انجام بده بره، همین. به نیازهای من توجهی نمیکرد اصلاً.»

از طرفی زنان نیز در مقابل نیازهای جنسی - عاطفی خود به دلایلی مانند، احساس شرم و حیا، غرور، ترس از دست دادن مرد به دلیل علاقه شدید به مرد، اولویت دادن به خواسته‌های مرد و چشم‌پوشی از نیاز جنسی خود، انتظار زن از مرد در حدس نیازهای جنسی خود و ترس از قضاوت‌های نامناسب مرد، سکوت کرده و سعی بر سرکوب و چشم‌پوشی از نیازهایشان داشتند. آنها در سرکوب نیاز جنسی‌اشان با گفتن جملاتی از جمله: «غرورم اجازه نمیداد»، «خجالت می‌کشیدم»، «خودش باید تشخیص بده» و... تلاش بر توجیه‌کردن عدم ابراز نیاز جنسی خود داشتند.

رنا از «احساس خجالت در بیان احساسات جنسی» گفت: «ولی من از رحمان خجالت می‌کشیدم.. قبل رابطه، اینکه عشق‌بازی با هم داشته باشیم. چون با هم دیگه که زیاد نبودیم، واسه رحمان اینطوری نبودیم، اون فقط وقتایی که نیاز داشت میومد هول‌هولی تو ماشین، رابطه برقرار میکرد و می‌رفت. چون با رحمان زمان کمی می‌موندیم پیش هم، و سکسمون درحد مثلاً ۵،۶ دقیقه بود، همین. واسه همین پیشوازی و عشق‌ورزی‌ام خیلی نداشتیم. من باهاش راحت نبودم و خجالت می‌کشیدم.»

لازم به ذکر است که انتظارات بی‌جای مرد و انجام رابطه جنسی در زمان قاعدگی زن، ناشی از شی‌انگاری جنسی زن و بیانگر خشونت جنسی مرد بر زن است. درد طولانی مدت و شدید رحمی، شروع مجدد خونریزی پس از توقف آن و بحث کلامی مرد با زن، از جمله مشکلات بیان‌شده زنان پس از انجام رابطه جنسی در زمان قاعدگی بود.

چنانچه نازنین از «درد طولانی مدت شدید رحم در نزدیکی در پرئود» گفت: «بعدش (پس از رابطه جنسی در دوره قاعدگی) من درد خیلی شدیدی رو تو قسمت رحم و شکم و پهلو اینا، مدت‌ها، مثلاً فکر کن تا چند روز تا پرئود بعدی درد رو داشتم».

علاوه بر آن عده‌ای از زنان در ازدواج موقت در معرض بهره‌کشی جنسی مردان قرار گرفته و دچار آسیب‌های روانی و جسمی می‌شدند. مقاربت طولانی مرد بی‌اعتنا به خشکی واژن زن و دفعات زیاد نزدیکی از جمله بهره‌کشی‌های جنسی مردان از زنان در ازدواج موقت بود که باعث احساس درد و ناراحتی زن در حین رابطه جنسی، تحلیل فرسایشی زن، درد و خونریزی واژن پس از رابطه جنسی می‌شد.

فرزانه در رابطه با «تجربه درد و خونریزی از واژن به دنبال تعدد روابط جنسی» گفت: «من اذیت میشم دفعه سوم به بعد اذیت میشم، چون من زایمان طبیعی نکردم، خیلی دیگه اذیت میشم، واژنم درد میگیره، خسته میشم به هو میبینی به خونریزی میوفتم».

۳- رضایت روانی - جنسی زن

رضایت روانی-جنسی زنان مضمون دیگری از بیانات مشارکت‌کنندگان بود که از مقوله‌های؛ جرئت‌ورزی در اعلام حدود مرز روابط جنسی، توجه و تأمین جنسی متقابل،

اولویت دادن مرد بر ارگاسم زن، توجه به علایق جنسی زن، تعهد جنسی و مهارت بالای زن در مدیریت رابطه جنسی، مراعات جنسی زن توسط مرد، تأثیر مثبت عشق بر رضایت جنسی زن، درک لذت جنسی زن و رضایت زن از تأمین نیاز جنسی به دست آمد. طبق یافته‌ها صراحت در بیان خواسته‌های جنسی و اعلام مخالفت‌های جنسی توسط تعدادی از زنان، بیانگر جرئت‌ورزی آنان در اعلام حدود مرز روابط جنسی است. برخی از زنان در مقابل مصرف مواد مخدر و نوشیدنی‌های الکلی توسط مرد قبل از رابطه جنسی، استفاده مرد از داروهای تأخیری و انجام رابطه مقعدی، مخالفت جدی خود را اعلام کرده و نیازهای جنسی خود همچون نیاز به عشق‌ورزی را به مرد اعلام می‌کردند. همچنین برخی از زنان چگونگی رفتار موردعلاقه جنسی خود را به مرد آموزش می‌دادند.

مازال از «صراحت در مخالفت با رابطه مقعدی» گفت: «مثلاً میگفتن (رابطه مقعدی) و من مخالفت میکردم، میگفتم این چیز ممنوعه منه دیگه، و قبول میکردن».

برای مثال عده‌ای از زنان مشارکت‌کننده در توجه به خواسته‌های جنسی خود، نیاز به ارگاسم را شفافانه درخواست می‌کردند و آن را یکی از خواسته‌های اصلی خود می‌دانستند به گونه‌ای که در صورت عدم تأمین آن، تصمیم بر قطع رابطه داشتند.

برای مثال گلسا «پافشاری نسبت به اولویت بر ارگاسم» خود داشت و گفت: «ببینید قاعدتاً، خانما، من خودمو میگم تا همسرم منو به ارگاسم کامل نرسونه و یه بار، دوبار و نه صدبار. هر چی که خواسته باشم اجازه نمیدم که خودش رو تخلیه کنه. چون زمانی که مرد خودش رو تخلیه کنه، دیگه اصلاً براش مهم نیست اطرافش چی میگذره، اینکه اون خانم سردرد میگیره، اون خانم حال بد بهش دست میده، براش مهم نیست».

علاوه بر نیاز به ارگاسم در رابطه جنسی، زنان خواسته‌های جنسی دیگری همچون سبک‌های جنسی موردعلاقه زن، عشق‌ورزی، ابراز محبت کلامی مرد قبل، حین و پس از رابطه جنسی داشتند و طبق بیانات عده‌ای از زنان مشارکت‌کننده، مردان به نیاز و علایق جنسی آنان توجه کرده و برای انجام آنها احساس مسئولیت داشتند.

نسیم از «ابراز محبت و عشق کلامی مرد» گفت: «اینکه مثلاً در حین سکس صحبت کردنش، اینکه می‌گه هیچ‌کس مثل تو همیشه برام، خانوم خوشگلم، فکرشو نمی‌کردم با یکی مثل شما بخوام رابطه داشته باشم، یا خیلی این شیرین زبونیات منو بگیرم کرده... مثلاً این حرفا بیشتر آروم می‌کنه مثلاً میدونی، دیدی می‌گن تشنه محبتن زنا، تشنه محبت که ماها هستیم واقعاً، هر زنی که تو زندگیش شکست خورده تشنه هست. خیلی دوسدارم محبتاشو، سیرابم می‌کنه».

نکته قابل توجه اینکه، برخلاف مردان، تمام مشارکت‌کنندگان از تعهد جنسی بالایی برخوردار بودند و تلاش بر کسب رضایت جنسی مرد داشتند. زنان در این راستا «آمادگی جنسی همیشگی برای مرد» داشتند و نیازهای جنسی همه‌جانبه مرد را تأمین می‌کردند. مزاج گرم جنسی زن، تلاش زن برای حفظ رابطه، علاقه شدید به مرد و شخصیت مهرطلب زن، از جمله دلایل تعهد بالای جنسی زنان مطرح شد.

پگاه گفت: «نمیدونم چرا اینجوریم، بین واسه همسر قبلیم همینطوری بودم، دوسداشتم اون لحظه که دوستداره خالی بشه، دوسدارم اون لحظه که به من احتیاج داره من بتونم براش باشم، حتی رابطه مقعدی هم بخواد قبول می‌کنم. نمیخوام از دستم ناراضی باشه».

طبق یافته‌ها، تعدادی از مردان در ازدواج موقت با عدم اجبار جنسی، امتناع از اصرار بر نزدیکی در پررود، توجه به آمادگی جسمی زن برای شروع رابطه جنسی، پرهیز از رابطه

مقعدی، کاهش دفعات رابطه جنسی نسبت به توان جسمی زن و کنترل نیاز جنسی شدید خود نسبت به میل جنسی زن، تلاش بر رعایت حال روانی و جسمی زن داشتند. مراعات حال جسمی و روانی زن توسط مرد، نتیجه مثبتی در ترغیب جنسی زن و افزایش رضایت زن به خواسته‌های جنسی مرد داشت، همینطور در افزایش اعتماد و علاقه طرفین مؤثر بود.

رعنا از «نبود رابطه مقعدی در دوره پریود و بیماری زن» گفت: «خیلی‌ام مواظبم. وقتی میرم اونجا خونشون و سرماخورده باشم یا پریود باشم، اینقدر حواسش بهم هست، میگم میخوای رابطه داشته باشیم، رابطه مقعدی داشته باشیم؟ میگه نه گناه داری».

در این راستا عده‌ای از زنان در ازدواج موقت، رابطه جنسی متقابلی را تجربه می‌کردند. رابطه جنسی متقابل در ازدواج موقت نتیجه گفتگوی صمیمی طرفین در مورد احساسات و خواسته‌های جنسی و توجه متقابل به آن است که در نهایت منجر به درک متقابل جنسی یکدیگر می‌شود.

رعنا در مورد «همراهی متقابل زن و مرد در انجام انواع روابط و اعمال جنسی» گفت: «سجاد هرچی من بگم فوری انجام میده، مثلاً من دوسلارم تنوع داشته باشیم تو رابطه، پوزیشن‌ها یا مکان رابطه تغییر کنه، اونم با من راه میاد و بعضی وقتها هم اون میخواد رابطه تغییر کنه واسه تنوع من به حرفش گوش میدم».

همچنین تعدادی از زنان وجود عشق را محرک و تقویت‌کننده رضایت جنسی خود در ازدواج موقت بیان کردند. آنها زمان رسیدن به مرحله ارگاسم، لذت جنسی و در نهایت رضایت جنسی خود را مرتبط با وجود عشق متقابل در رابطه می‌دانستند.

پگاه «تجربه رابطه جنسی توأم با عشق زیاد از سوی مرد» را درک کرده بود و

گفت: «از عمق جوشش با من رابطه جنسی داشت. یعنی از دوست داشتن زیادش، با علاقه فراوان با من رابطه داشت. و اینو از رفتارش، کردارش، همین‌که از دل و جون یه رفتاری روانجام میداد، با حالت خیلی علاقه زیاد با من رابطه داشت، بالاخره حس میکردم دیگه مشخص بود».

از جهتی، طبق نتایج زمانی که زن علاقه فراوان به مرد داشته باشد و مرد به زن حضور همیشگی خود در رابطه را اطمینان می‌دهد، زن احساس آرامش کرده و باعث می‌شود به لذت در رابطه جنسی برسد. لذت جنسی زنان به گونه‌ای بود که برخی از زنان از تجربه خود در «کسب لذت جنسی نسبت به ازدواج ناکام قبلی» صحبت کردند.

نسیم گفت: «آره آرامش از رابطه جنسیم خیلی بیشتر شده، واقعاً خیلی. من بارها شده بهش گفتم من بهترین لذت سکسو، ۲۰ سال زندگی کردم این لذتو نبردم که الان دارم میبرم».

عده‌ای از زنان در ازدواج موقت رضایت خود را از کامیابی در رسیدن به ارگاسم بیان کردند. این رضایت به دو گونه بود. گونه اول، رضایت جنسی زن از تجربه ارگاسم با گفتن «لذت می‌بردم» و «خیلی خوبه» است و گونه دوم، رضایت روانی زن به دلیل احترام و توجه مرد به ارگاسم زن با جمله‌های کوتاه «منو بالا می‌برد»، «این خیلی احترام به من بود» و «بهم توجه می‌کرد» است. در نهایت تعدادی از مشارکت‌کنندگان رضایت خود از تأمین نیاز جنسی‌اشان را بیان کردند و بیان داشتند در هر سنی، حتی سن بالا، نیاز جنسی را در خود احساس می‌کنند و از تأمین آن توسط ازدواج موقت راضی هستند. در واقع رابطه جنسی در ازدواج موقت سبب می‌شد زنان به آرامش فکری رسیده و بتوانند با بهره‌وری بیشتر به شغل، ورزش و برنامه شخصی زندگی خود رسیدگی کنند و برخی از آنان «باور به آرامش فکری در مبادرت به رابطه جنسی» داشته و حفظ سلامت زنان را درگرو تأمین نیاز جنسی می‌دانستند.

گلسا در این باره گفت: «به‌رحال از لحاظ حسی فکرم آزاد میشه، مثل مرد که رابطه نداشته باشه اعصابش میریزه بهم، خانم هم اینجوریه. کلاً چجوری بهت بگم، اصلاً من رابطه نداشته باشم ذهنم بهم میریزه تمرکز ندارم، اما رابطه جنسی داشته باشم قشنگ مغزم کار میکنه، قشنگ روتین کارامو انجام میدم، ورزشم میرم، و آگه رابطه نداشته باشم تمرکز بهم میریزه».

بحث

پژوهش حاضر با هدف واکاوی تجارب جنسی زنان با تجربه ازدواج موقت در شهر اصفهان با روش کیفی پدیدارشناسی توصیفی انجام شد. در این پژوهش با ۱۲ نفر از زنان با تجربه ازدواج موقت مصاحبه نیمه‌ساختاریافته انجام شد و در نهایت سه مضمون اصلی آسیب‌دیدگی احساسی، شیء‌انگاری جنسی و رضایت روانی - جنسی به دست آمد.

چنانچه نظریه‌هایی چون روانکاوی، گشتالنی و مزلو بیان می‌کنند عشق و تمایلات جنسی در اغلب افراد با یکدیگر آمیخته‌اند و جدا از هم نیستند (بخشی‌زاده، ۲۰۱۸) و عشق‌ورزی متغیر قوی است که سهم قابل توجهی در کاهش میزان تعارضات و ایجاد رضایت زناشویی زوجین و افزایش آن دارد (عربی و همکاران، ۲۰۲۲) بنابراین وجود علاقه متقابل، یکی از مهم‌ترین دلایل رضایت جنسی زنان به شمار می‌رود و نتایج پژوهش نشان داد رضایت جنسی در زنان با میزان علاقه مرد به زن ارتباط مستقیم دارد. چنانچه، نبود معاشقه و نبود علاقه یکی از طرفین در ازدواج موقت، زنان را دچار تنش و اضطراب، عدم آرامش و نفرت از خود در حین رابطه جنسی کرده و در ادامه سبب احساس شرم، بی‌ارزشی، دست‌خوردگی و تنهایی، پس از اتمام رابطه جنسی در زنان می‌شد.

درواقع آنچه زنان می‌خواهند و برایشان مطلوب است، دریافت توجه و احترام از سوی همسر و پیش‌نیاز یا مقدماتی برای آغاز رابطه جنسی است که همراهی و درک متقابل و

رضایت جنسی در تجارب جنسی را به دنبال دارد، که توجه نکردن مردان به تمایلات عاطفی زنان، می‌تواند زمینه‌ساز بروز و تنش و سردی در روابط آنها شود و این سردی در نهایت به روابط جنسی آنها سرایت کند (قشنگ و همکاران، ۲۰۲۱)، این درحالیست که در ازدواج موقت مردان نسبت به عدم آمادگی جنسی زن، قدردانی از زن پس از رابطه جنسی، انجام رفتار جنسی متقابل، رساندن زن به ارگاسم و انجام عشق‌ورزی قبل و پس از رابطه جنسی در اقدام به رابطه جنسی بی‌توجه بودند. بنابراین در چنین فضایی که مردان نسبت به نیازهای عاطفی - جنسی زن سهل‌انگاری کرده و زنان نیز از ابراز تمایلات جنسی خود خودداری می‌کنند ناکامی و ناراضماندی جنسی زنان افزایش می‌یابد.

در مقابل تعدادی از مشارکت‌کنندگان که دریافت عشق متقابل در رابطه جنسی خود را گزارش کردند، وضعیت متفاوتی داشتند، آنها در بیان نیازها و تمایلات جنسی به همسر خود توانا بودند که به بهبود کیفیت رابطه جنسی، افزایش اعتماد به نفس جنسی زنان، افزایش احساس آرامش و امنیت و در نهایت رضایت روانی - جنسی زنان منجر می‌شد.

مطابق با یافته سامی بدران و برین ترنبول (۲۰۱۹) رابطه جنسی برای زنان اغلب با احساس از دست دادن شرافت و حیثیت همراه بود و احساس شرم در زنان از «از دست دادن شرافت» یا «شان» به وجود می‌آمد. عامل اصلی آسیب به شأن و شرافت زن، برخورد شیء‌انگاری مردان با زنان در طول ازدواج موقت، نبود معاشقه و بی‌توجهی مرد به زن بود. همچنین زنان از دید شریک جنسی‌اشان، جامعه و خانواده مورد قضاوت قرار گرفته و برچسب کارگر جنسی بر آنان زده می‌شد. بنابراین عامل قضاوت‌های نابه‌جا به زنان در ازدواج موقت نیز در آسیب به شخصیت زن تأثیر داشت. از سوی دیگر، طبق نظریه برچسب‌زنی که انگها و برچسب‌های کج‌روانه‌ای که به مردم زده می‌شود را علت اصلی کج‌رویه‌های اجتماعی می‌داند (اسلام‌دوست کاربندی، ۱۴۰۰)، می‌توان گفت قضاوت و برچسب‌های منحرفانه مرتبط با این گروه از زنان، ممکن است منجر شود تا هویت این زنان بر مبنای ویژگی‌های این نوع

از واژه‌ها شکل گرفته و این افراد به تدریج برچسب وارد شده را بپذیرند و متناسب با آن به کنش بپردازند. این نتیجه با پژوهشهای زاهد و خیری‌خامنه (۲۰۱۲)، مهدوی لیف‌شاگرد (۲۰۱۷) و پریشی (۲۰۰۸) همسوست.

نکته قابل توجه اینکه زنان با وجود احساسات آسیب‌دیده و نارضایتی جنسی قادر به ترک رابطه نبودند. آنها برخلاف میل درونی خود رابطه ازدواج موقت را با احساس پشیمانی و سرزنش خود ادامه می‌دادند زیرا به تنهایی قادر به تحمل هزینه‌های اقتصادی، فشارهای روحی-روانی و جدایی نبودند. رهیافت مبادله اجتماعی سعی می‌کند توضیح دهد چرا افراد به طرف بعضی کشیده می‌شوند و نه به عده‌ای دیگر. افراد ویژگیهای خود را (مثل پایگاه اقتصادی، جذابیت و...) ارزیابی می‌کنند و به دنبال همسرانی هستند که امتیازاتی دارند (گوهررستمی، ۲۰۲۲).

بنابراین زنان بی‌سرپرست و مطلقه که در وضعیت اقتصادی و روحی مناسبی نیستند بیش از مردان خواهان حفظ ازدواج موقت بوده و به وضعیت نامناسب رابطه نیز رضایت می‌دهند که می‌تواند آسیب‌پذیری زنان در ازدواج موقت را افزایش دهد. این یافته با پژوهشهای (زاهد و خیری‌خامنه، ۲۰۱۲؛ پریشی، ۲۰۰۸) همسوست.

طبق نتایج پژوهش اغلب مردان در ازدواج موقت تنها بعد جنسی رابطه ازدواج موقت را مدنظر قرار دادند. آنها در مقابل مهریه پرداخت‌شده، بدون در نظر گرفتن مخالفت و ناآمادگی روانی- جسمی زن برای شروع رابطه جنسی، زن را موظف به تأمین نیاز جنسی خود بیش‌ازحد توان و دور از چهارچوب می‌دانستند. این یافته با پژوهش ولی‌زاده و همکاران (۲۰۲۱) همسو است.

در مقابل واکنش زنان در مقابل رفتارهای شیء‌انگارانه مرد یکسان نبود و به دو دسته تقسیم شد. دسته اول زنانی بودند که به راحتی حدود مرز جنسی خود را اعلام کرده و از حقوق برابر جنسی خود دفاع می‌کردند. اما دسته دوم زنانی با انفعال جنسی بودند. آنها خواهان اعلام مخالفت و اعتراض بودند اما به بهانه‌هایی چون احساس شرم و تنفر از مرد، ترس از وابستگی

به مرد، غرور کاذب زن و عدم دریافت آموزش جنسی، درخواستهای جنسی‌شان را با مرد مطرح نکرده و در این باره سکوت کردند. در واقع انفعال جنسی یا به عبارتی احقاق جنسی پائین زنان ناشی از فرهنگ مردسالارانه است که موجب کاهش قدرت و فرودست بودن زن از نظر اجتماعی و اقتصادی می‌شود. چنانچه در نظام مردسالار، زن با ازدواج به دلیل قرار گرفتن در محیط مثلاً امن خانواده و یا حمایت مالی، مجبور به اطاعت جنسی از مردان و ارضای جنسی آنها می‌شود و با حذف استقلال اقتصادی زن، ابتدا از زن موجودی زنانه (یعنی منفعل، آزارخواه و خودشیفته) می‌سازد و سپس او را متقاعد می‌کند که این «زنانگی» که در واقع نوعی سازگاری منفعلانه با سلطه مردانه است حقیقت وجودی او به شمار می‌آید (تانگ، ۲۰۲۲). از طرفی طرحواره‌های نقش جنسیتی تحمیل شده از سوی جامعه مردسالار نیز باعث می‌شود زنان درخواستهای جنسی‌شان را با مرد مطرح نکرده و در این باره سکوت کنند. این نقشها زنان را به سمت تعلق داشتن به دیگران و نادیده گرفتن هدفهای شخصی خود، و مردان را به سمت فردیت و نادیده گرفتن تعلق و نزدیکی سوق می‌دهد (بخشی‌زاده، ۲۰۱۸).

رضایت روانی - جنسی از دیگر یافته‌های پژوهش بود که در آن زنان به راحتی حدومرز جنسی خود را اعلام کرده، خود را در رابطه جنسی ایمن قرار داده و در پناه آن لذت جنسی را تجربه کردند.

مردان نیز به علایق جنسی - عاطفی زنان قبل، حین و پس از رابطه جنسی توجه نموده و ارگاسم زن را در اولویت قرار می‌دادند که منجر به رضایت جنسی زن از تجربه ارگاسم و همینطور رضایت روانی زن از احترام مرد برای خواسته جنسی‌اش می‌شد. همچنین عده‌ای از مردان مراعات جنسی را جایگزین اجبار جنسی می‌کردند. آنها با عدم اجبار جنسی، دلجویی جنسی و تنظیم رابطه جنسی متناسب با میل و توان زن، رضایت جنسی زن را جلب کرده و سبب کسب لذت جنسی زن می‌شدند. با این وجود، تعهد جنسی بالا در مردان به‌طور نسبی

بوده درحالی که در تمامی مشارکت‌کنندگان زن، تعهد بالای جنسی در ازدواج موقت آشکار شد. تعهد جنسی، حتی در زنان بدون رضایت روانی - جنسی نیز وجود داشت که این مورد ناشی از دلایلی چون گرم‌مزاجی جنسی زن، شخصیت مهرطلب زن، تمایل به حفظ رابطه، علاقه شدید به مرد و تلاش افراطی برای کسب رضایت جنسی مرد بود.

از آنجایی که احساس امنیت در رابطه بر کیفیت تعاملات جنسی در فرایند رابطه به‌طور معناداری اثر می‌گذارد (قشنگ و همکاران، ۲۰۲۱)، می‌توان گفت مدت رابطه ازدواج موقت بر رضایت جنسی - عاطفی زن تأثیرگذار است. به‌گونه‌ای که ازدواج موقت بلندمدت به‌عنوان نشانه‌ای از استحکام و دوام رابطه بوده و یکی از عوامل احساس امنیت در رابطه برای زن محسوب می‌شود. زیرا زنان اضطراب و نگرانی از طردشدن را به نسبت کمتری تجربه می‌کنند و این آرامش بر رضایت روانی - جنسی زنان در ازدواج موقت تأثیر دارد.

درواقع سطح بالاتر اضطراب با سطوح پایین‌تر انگیزتگی و صمیمیت و لذت ربط دارد و ناامنی با نرخ پایین‌تر ارگاسم در زنان و رضامندی جنسی کمتر در مردان و زنان مرتبط است (قشنگ و همکاران، ۲۰۲۱) همانطور که، اغلب زنان در ازدواج موقت بلندمدت، خود را همچون همسر دائمی مرد دانسته و با احساس امنیت و آسودگی خاطر قادر بودند گشوده‌تر ارتباط برقرار کنند، نیازهایشان را راحت‌تر اعلام کنند و نزدیکی جسمی و هیجانی داخل و خارج از اتاق خواب را تجربه کنند درحالی که زنان در ازدواج موقت کوتاه‌مدت، صرفاً ابزار جنسی مرد به حساب می‌آمدند.

مطلبی که لازم است به آن توجه شود، رابطه جایگاه اجتماعی زنان با مضامین به‌دست آمده است. در این پژوهش، اغلب مشارکت‌کنندگان تحصیلات پایینی داشته، خانه‌دار و دارای مشاغل با درآمد پائین بودند و نیاز مالی برای آنان یکی از انگیزه‌های مؤثر در اقدام به ازدواج موقت و حفظ آن بود به همین دلیل آنها در رابطه جنسی نقش خدمت‌کننده را ایفا کردند و برای حفظ رابطه و تأمین نیازهای خود نارضایتیهای جنسی را تحمل کرده و تلاشی برای

ایجاد رابطه برابر نداشتند.

در مقابل مشارکت کنندگان دیگری نیز از طبقه متوسط بودند که درآمد و تحصیلات مناسبی داشتند اما با وجود اینکه در رفاه اقتصادی بوده و به واسطه تحصیلات بالا فهمشان از رابطه جنسی و بدن زنانه‌شان صرفاً ارائه خدمات جنسی نبود، اما همچنان تأثیر طرحواره‌های نقش جنسیتی سنتی در رفتار آنان دیده می‌شد و در زیست جنسی خود انفعال جنسی را نشان دادند.

به عبارتی، باورهای هر فرد در رابطه جنسی تابعی از نقشهای جنسیتی و جنسی در کنار آموزه‌های تربیتی و فرهنگی است (قنبری و همکاران، ۲۰۲۱)؛ بنابراین نحوه عملکرد زن و مرد در زیست جنسی ازدواج موقت متأثر از طرحواره‌های نقش جنسیتی سنتی بود. به گونه‌ای که در بستر این طرحواره‌ها، زنان رابطه جنسی را وظیفه زن و اهرمی برای کنترل و تضمین ازدواج موقت می‌دانستند و این سبب می‌شد نه فقط مردان، بلکه زنان نیز ناخودآگاه بدن خود را به مثابه ابزاری در تعامل با همسرانشان دانسته و ناتوان در احقاق جنسی خود باشند.

همچنین مردان نیز در سایه طرحواره‌های نادرست جنسیتی از گفتگو سازنده و تلاش برای برقراری رابطه برابر اجتناب کنند. در حالی که باورهای درست جنسیتی در رابطه باعث می‌شد زنان استقلال فردی داشته باشند، به راحتی حدود مرزهای جنسی خود را ابراز کرده و مردان نیز در این بستر تلاش و توجه در راستای رعایت حال جنسی - روانی زنان داشته باشند. بنابراین نمی‌توان تفاوت یافته رضایت روانی - جنسی در مقابل یافته تجربه شیء‌انگاری جنسی و احساسات آسیب‌دیده را صرفاً با جایگاه اجتماعی مشارکت کنندگان مرتبط دانست، بلکه عوامل دیگری که شرح آن داده شد چون؛ مدت زمان ازدواج موقت، میزان علاقه متقابل و چگونگی عملکرد جنسی زن و مرد متأثر از طرحواره‌های جنسیتی سنتی در ازدواج موقت تأثیرگذار بودند.

با توجه به نتایج پژوهش و آسیبهای قابل توجه ازدواج موقت بر زنان، راهکار ازدواج دائم برای تأمین نیازهای اساسی زنان بدون همسر گزینه مناسب‌تر و ایمن‌تری نسبت به

ازدواج موقت است و لازم است حمایت‌های لازم سازمان‌های مرتبط برای گرایش و اقدام زنان بی‌سرپرست به ازدواج دائم صورت گیرد.

اما با توجه به واقعیت غیرقابل‌انکار اقدام زنان به ازدواج موقت، برای بهبود تعاملات جنسی این قشر از زنان پیشنهاد می‌شود در راستای ارتقاء عزت‌نفس، جرئت‌ورزی و توانمندی فردی زنان، دوره‌های آموزشی برای خودشناسی زنان و آموزش مهارت‌های ارتباطی در رابطه زناشویی، قبل، حین و بعد از ازدواج موقت برای زن و مرد متقاضی برگزار شود. پیشنهاد می‌شود برای به چالش کشیدن کلیشه‌ها و طرحواره‌های جنسیتی زن و مرد و تلاش برای تغییر طرحواره‌های منفی از طریق آگاهی‌بخشی جلسات مشاوره قبل از ازدواج موقت برای زوجین صورت گیرد.

همچنین برای اصلاح تفاوت دید جامعه نسبت به مردان و زنان در ازدواج موقت پیشنهاد می‌شود، دستورالعمل‌های بنیادی و کاربردی از سوی رسانه‌های کشور و آموزش‌های خانواده ارائه و اعمال شود.

ملاحظات اخلاقی

مشارکت نویسندگان

همه نویسندگان در تولید تحقیق مشارکت داشتند.

منابع مالی

مقاله حاضر هیچ حامی مالی ندارد.

تعارض منافع

در این مقاله هیچ‌گونه تضاد منافی در میان نویسندگان وجود ندارد.

اخلاق پژوهش

در این مقاله همه حقوق مرتبط با اخلاق پژوهش توسط نویسندگان رعایت شده است.

- Abedzadeh, F. (2021). *Comprehending and Interpreting Biosexual in Iran*. University of Isfahan. (in Persian)
- Aghayari Hir, T., Abbaszadeh, M., Alizadeh Aghdam, M. B., & Katebi Aliabadi, M. (2020). Sexual health as a social problem: Meaning reconstruction of sexual health among married women of Tabriz city. *Woman in Development & Politics*, 18(4), 619-642. (in Persian) <https://doi.org/10.22059/jwdp.2021.314986.1007927>
- Amirkhani SH, Veisi M.(2020). Revising the Jurisprudential Literature Ruling the Couples' Sexual Relationships with the Approach of Achieving Sexual Health in Marriage. *Medical Figh*; 11(40-41): 59-68. (in Persian) <https://doi.org/10.22037/mfj.v11i41-40.32626>
- Arabi, F. S., Azadi, M., & Talebian Sharif, J. (2022). Prediction of marital satisfaction based on love-related attitudes among on-off basis work employees of East Oil and Gas Exploitation Company. *Journal of Family Psychology*, 9(2), 85-98. (in Persian) <https://doi.org/10.22034/ijfp.2023.555821.1121>
- Badran, S. Z., & Turnbull, B. (2019). Contemporary temporary marriage: A blog-analysis of first-hand experiences. *Journal of International Women's Studies*, 20(2), 241-256. <https://vc.bridgew.edu/jiws/vol20/iss2/17>
- Bakshizadeh, F. (2018). *testing the causal model of sexual awareness, self-differentiation, gender role schemas and marital satisfaction, doctoral dissertation in educational psychology*. Islamic Azad University. (in Persian)
- Emami Sigaroodi, A., Dehghan Nayeri, N., Rahnavard, Z., & Nori Saeed, A. (2012). Qualitative research methodology: phenomenology. *Journal of Holistic Nursing And Midwifery*, 22(2), 56-63. (in Persian) <http://hnmj.gums.ac.ir/article-1-161-en.html>
- Fallahi, A., Rahmani, A., Azin, S. A., Molavi, N., Higgs, P., & Allahqoli, L. (2019). Effects of adverse early-life experiences on sexually transmitted infections among homeless women. *International Journal of High Risk Behaviors and Addiction*, 8(3). <https://doi.org/10.5812/ijhr-ba.91295>
- Ghanbari, K., Mehrenejad, A., Sotedehasl, N., & Ghorbani, R. (2021). The Development and Validation of Sexual wellbeing patterns of Iranian men. *Journal of Applied Family Therapy*, 2(4), 235-267. (in Persian) <https://doi.org/10.22034/afj.2021.294259.1134>

- Ghashang, N., Mazaheri, M., Fata, L., Mootabi, F., & Heidari, M. (2021). *Attachment-based Pathological and Satisfaction Experiences in Sexual Relationships: A Qualitative Study based on the Perspective of Iranian Spouses*. (in Persian) <https://doi.org/10.52547/jfr.17.2.167>
- Gohar Rostami, F. (2022). Investigating economic and social factors on the temporary marriage of young girls in Ramsar city. *Strategic studies of humanities and Islamic sciences*, 46(11), 1-11. (in Persian)
- Hasani, N. (2021). *Relationship between Sexual Satisfaction and Sense of Commitment in Marriage and Social Adjustment in Marriage in Young Couples in Gachsaran*. Islamic Azad University. (in Persian)
- Jamaati Ardakani, R., Barzegari, R., Nasirpour, N., & Soleymani, M. (2020). Sexual schemas and sexual satisfaction in fertile and infertile women. *Women and Family Studies*, 13(47), 93-107. (in Persian) <https://doi.org/10.30495/jwsf.2020.1884371.1412>
- Mahdavi Leif Shagerd, F. (2017). *Phenomenology of temporary marriage* (case study of citizens of Tehran). (in Persian)
- Molaeinezhad, M., Kohan, S., & Ghadirian, F. (2017). Widows lived experiences about challenges related to their emotional and sexual needs: A phenomenological study. *The Iranian Journal of Obstetrics, Gynecology and Infertility*, 20(6), 80-95. (in Persian) <https://doi.org/10.22038/ijogi.2017.9328>
- Najafi, M., Taghvaei, D., & Salarifar, M. R. (2015). The Comparison between General Health and Psychological Well-Being among Women-Headed Households with and without Temporary Marriage. *Studies in Islam and Psychology*, 8(15), 65-86. (in Persian)
- Panahi, R., Anbari, M., Javanmardi, E., Ghoozlu, K. J., & Dehghankar, L. (2021). *The effect of women's sexual functioning on quality of their sexual life*. (62). (3) <https://doi.org/10.15167/2421-4248/jpmh2021.62.3.1945>
- Parishani, M. (2008). *examining the contexts and consequences of temporary marriage for women*. Allameh Tabataba'i University. (in Persian)
- Pulerwitz, J., Blum, R., Cislighi, B., Costenbader, E., Harper, C., Heise, L., Lundgren, R. (2019). Proposing a conceptual framework to address social norms that influence adolescent sexual and reproductive health. *Journal of Adolescent Health*, 64(4), S7-S9. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2019.01.014>

- Rezaizadeh, M. (2019). *Temporary marriage in Iran's civil law*. Tehran: Qanun Yar Publications. (in Persian)
- Shaabani, A., Alipour, F., Javadi, M. H., & Pashazade, H. (2021). Exploring the Social Problems of Women with Temporary Marriage Experience in Qom. *Social Welfare Quarterly*, 21(80), 9-43. (in Persian) <http://dorl.net/dor/20.1001.1.17358191.1400.21.80.2.3>
- Shakeri Golpayegani, T., & Bahrami, L. (2022). The study of perception of Married Women Facing Sexual Failure and Its Consequences. *The Quarterly Journal of Social Work Research*, 9(32), 69-103. (in Persian) <https://doi.org/10.22054/rjsw.2023.70385.627>
- Sharma, S. (2016). *Marriage, sexual behavior and familiarity with AIDS*. Attaollah Mohammadi (A. Mohammadi, Trans.). Tehran: Arjmand. (in Persian)
- Shosha, G. A. (2012). Employment of Colaizzi's strategy in descriptive phenomenology: A reflection of a researcher. *European Scientific Journal, ESJ*, 8(27). <https://doi.org/10.19044/esj.2012.v8n27p%25p>
- Tayebi Abolhasani, A. (2019). Introduction to research methodology: Standard procedures for qualitative data analysis. *Science and Technology Policy Letters*, 9(2), 67-96. (in Persian) <https://dorl.net/dor/20.1001.1.24767220.1398.09.2.5.1>
- Tong, R. (2022). *Feminist thought a comprehensive introduction*. Manijeh Najm Iraqi. Tehran: Nashre Ney. (in Persian)
- Vakili, M. (2018). *Attitude towards temporary marriage among divorced women in Shiraz, Master's thesis in Counseling*. Islamic Azad University Marodasht branch. (in Persian)
- Valizadeh, F., Mohammadbeigi, A., Chaman, R., Kashefi, F., Nazari, A. M., & Motaghi, Z. (2021). Sexual and reproductive health challenges in temporary marriage: A systematic review. *Journal of Research in Health Sciences*, 21(1), e00504. (in Persian) doi: 10.34172/jrhs.2021.42
- yousefi Moridan, M. i., Fallahian, H., & Mikaeli, N. (2019). The role of marital burnout, marital instability, and cognitive failure in predicting tendency to divorce in couples. *Family Pathology*, 5(1), 139-154. (in Persian) <http://dorl.net/dor/20.1001.1.24234869.1398.5.1.6.3>
- Zahed, S. S., & Kheiry Khamene, B. (2012). Attitude of female head of household who are under the protection of Imam Khomeini's commit-

tee in Shiraz concerning temporary marriage. *Women Studies*, 2(4), 43-66. (in Persian)

- Zohri, N. (2021). Predicting Sexual Health in Couples based on Locus of Control, Social Support and Meta-Emotions. *Iranian Journal of Psychiatric Nursing*, 8(6), 1-10. (in Persian) <http://ijpn.ir/article-1-1564-en.html>